

IV. ULUSAL DİYABETİK AYAK İNFEKSİYONLARI SİMPOZYUMU

5-7 MAYIS 2016
HİLTON İSTANBUL KOZYATAĞI

ULUSAL DİYABETİK AYAK
İNFEKSİYONLARI SİMPOZYUMU

TÜRK KLİNİK MİKROBİYOLOJİ VE
İNFEKSİYON HASTALIKLARI DERNEĞİ

Diyabetik Ayak İnfeksiyonu Gelişiminin Önlenmesi Hastanede Nasıl Olmalı?

**Yard. Doç. Dr. Selda Çelik
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi**

Diyabetik ayak problemi önlenabilir komplikasyonlardandır.

Tanıdan itibaren *düzenli izleme* ve *diyabetlinin eğitilerek koruyucu davranışların kazandırılması* önemlidir.

Diyabetli bireylerin hayatları süresince amputasyon geçirme riski % 5-15'dir.

Risk faktörleri azaltıldığı ve uygun ayak bakımı eğitimi uygulandığı takdirde bu amputasyonların **% 50'ye** varan oranlarda azaltılabildiği bildirilmiştir.

DİYABETİK AYAK RİSK FAKTÖRLERİ

- Nöropatik ayak
- Periferik damar hastalığı
- Ayak deformitesi
- Enfeksiyon (mantar ya da bakteriyel)
- Ayakta ödem (şişlik)
- Temel ayak bakımı eksikliği

DİYABETİK AYAK RİSK FAKTÖRLERİ

- Hijyen eksikliği
- Sigara içme
- Aşırı kilo
- 65 yaş ve yukarısı
- Düzensiz kan şekeri kontrolü

Dermatolojik Değerlendirme

- Cilt durumu: renk, çatlak, kuruluk, kalınlık
- Terleme
- Ödem
- Enfeksiyon: parmak araları mantar enfeksiyonu açısından kontrol edilir
- Ülserasyon

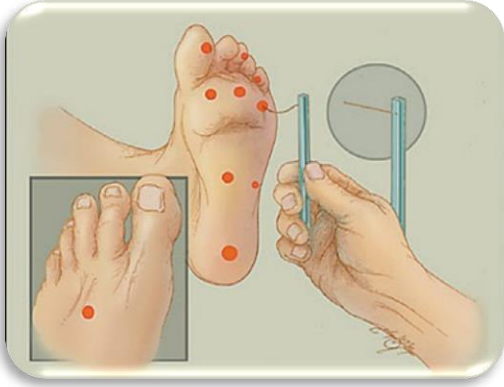
Kas-iskelet Deęerlendirmesi

- Deformite (örn:pençe parmak), metatars başları, Charcot eklem
- Kas zayıflığı

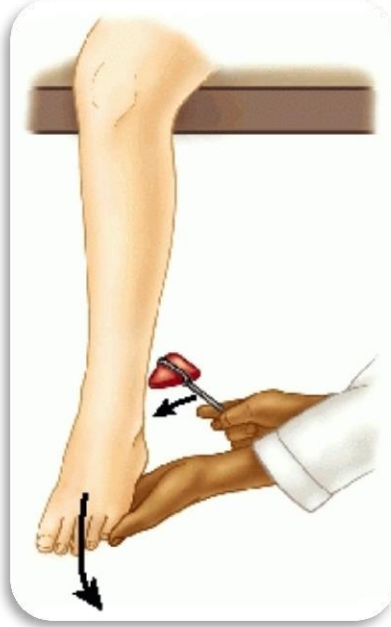

Diyabetik Nöropatinin Değerlendirilmesi

Basınç Hissi

**10 gr Semmes-Weinstein
monofilamenti**

Aşil Refleksi

**Ağrı Testi
(iğne batması)**

**Vibrasyon Testi
(128 Hz diapozon)**

**En az 2 test
uygulanmalı !**

**Vibrasyon Eşiğinin Tespiti
(Biotesiometre)**

VASKÜLER DEĞERLENDİRME

NABIZLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

dorsalis pedis

tibialis posterior

Doppler - dorsalis pedis

Günlük Ayak Bakımı

- Ayaklar her gün kontrol edilmeli, ayağın taban ve üst kısmına bakılmalı, eğer alt kısımları rahat görülemiyorsa bir ayna kullanılmalı yada aile bireylerinden yardım istenmelidir.

Günlük Ayak Bakımı

- Ayak cildinin renginde değişiklik olup olmadığı izlenmeli, ayak cildinin hasarsız ve yumuşak olmasına özen gösterilmelidir.

Günlük Ayak Bakımı

- Ayaklar yara, çatlak, kabarcık, nasır yönünden kontrol edilmeli, nasırlar için kimyasal maddeler, nasır ilaçları flasterler kullanılmaması, sorun varsa sağlık ekibi ile görüşülmesi söylenmelidir.

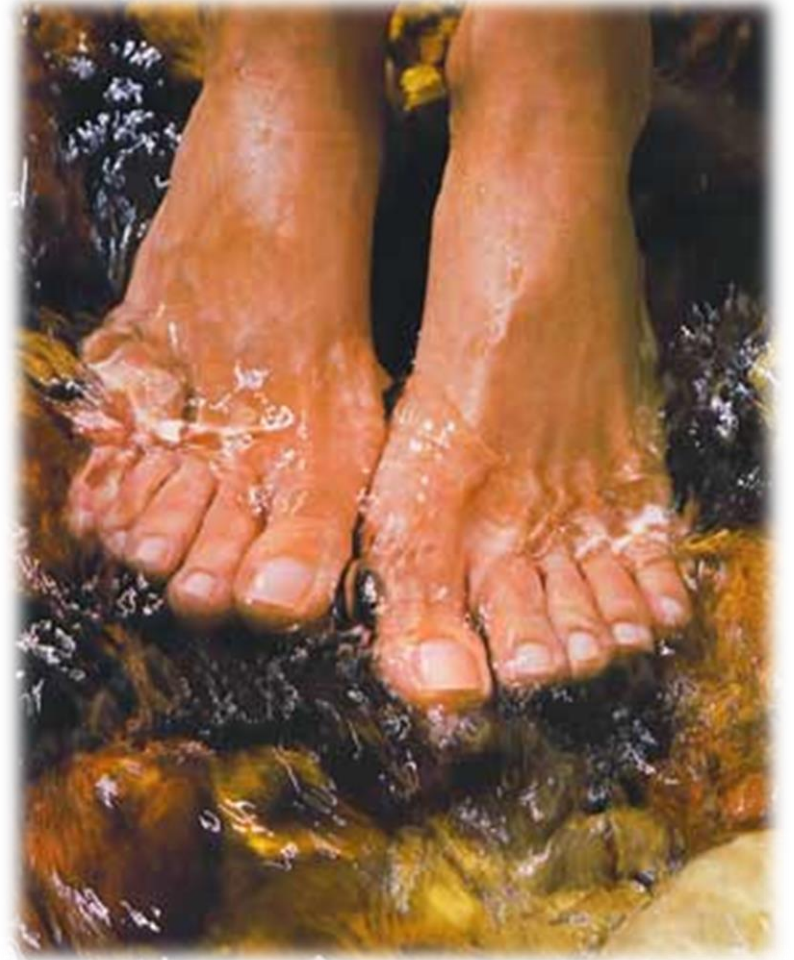
Günlük Ayak Bakımı

- Ayaktaki kan dolaşımını güçlendirmek için *kan şekeri düzeyinin* normal sınırlarda kalmasına özen gösterilmelidir.

Ayak Banyosu

- Ayak temizliğine özen gösterilmeli
- Ayaklar her gün ılık suda tahriş etmeyen bir sabunla yıkanarak temizlenmeli
- Uzun süren ayak banyolarından kaçınılmalıdır.

Ayak Banyosu

- Ayakların yıkandığı suyun sıcaklığı olası yanıkları önlemek için 37°C'yi geçmemelidir.

Ayak Banyosu

- Ayaklar sabunla temizledikten sonra durulayıp, özellikle parmak araları olmak üzere iyice kurulanmalıdır.

Ayak Banyosu

- Parmak aralarının iyi kurulanması *mantar enfeksiyonlarının* oluşmasını önler.

Ayak Banyosu

- Nasırlar ve sertlikler ponza taşıyla inceltilmeli, parmaklarda pençeleşme varsa eklem sertliği oluşmaması için masaj yapılmalıdır.

Ayak Banyosu

- Yıkama işleminden sonra ayak derisinde kurumaları önlemek için vazelinli merhem veya nötr losyon kullanarak ayak derisi yumuşatılmalıdır.
- Mantar enfeksiyonlarının oluşmasına neden olabileceğinden ayak parmak aralarına losyon sürülmemelidir.

Ayak Tırnaklarının Bakımı

- Ayak tırnakları mümkün olduğunca düzgün olmalı, tırnaklar düz kesilmeli, tırnak köşeleri derin alınmamalıdır.

Ayak Tırnaklarının Bakımı

- Tırnakları banyodan sonra yumuşakken düz kesilmeli, etrafında kızarıklık, şişlik olup olmadığını kontrol edilmelidir.

Ayak Tırnaklarının Bakımı

- Görme problemi olan diyabetikler kendi tırnağını kesinlikle kendisi kesmemeli, yakınlarından yardım almalıdır.

Ayakkabılar

- Ayak yaralarının büyük bölümünü ayağı uygun ve rahat ayakkabılarla önlenebilmektedir. Ayağı uygun ayakkabılar seçilmeli, ayağı sıkmayan deri veya bez ayakkabılar giyilmelidir.

Ayakkabılar

- Ayakkabılar ayağı tam kavramalı, ayakkabı genişliği ayak genişliği kadar olmalı, önü sivri, yüksek topuklu ayağı rahatsız edecek ayakkabılar tercih edilmemelidir.

AYAKKABI UYGUN MU???

Ayakkabılar

- Yeni ayakkabı alındığında ilk günlerde kısa süreli giyip değiştirilmeli ve ayaklar sürekli kontrol edilmeli, ayakkabı satın almak için öğleden sonraki saatler tercih edilmelidir.
- Parmak aralarına giren terlik yada sandalet tipi ayakkabılar tercih edilmemelidir.

Öneriler

Diyabetlilerin tercih etmemesi gereken ayakkabı ve terlik örnekleri

Öneriler

- Çıplak ayakla asla yürümemeli, denizde, kumsalda, hatta evde dahi terlik kullanılmalıdır.
- Ayakların gün boyu lastik ayakkabılar içinde nemli bir ortamda kalmasına izin verilmemelidir.

Öneriler

- Ayakkabı giymeden ve çıkartıldıktan sonra içi çivi, yabancı cisim ile pürüzlü yüzey ve yırtık açısından her zaman kontrol edilmeli, ayakkabının iç tabanlığı 6 ayda bir değiştirilmelidir.

Öneriler

- Ayakta şekil bozukluğu varsa (Charcot eklem, çekiç parmak) özel yapım ayakkabılar kullanılmalı ve/veya ayakkabı içleri desteklenmelidir.

Çoraplar

- Çoraplar pamuklu, yönlü veya koton, olası yara akıntılarını erken fark edebilmek için açık renkli çoraplar tercih edilmeli, sıkı çoraptan kaçınılmalıdır.

Öneriler - Çoraplar

- Mekanik bası olmaması için yamalı, dikişli,ayağa büyük çoraplar kullanılmamalıdır.
- Çoraplar irritan olmayan deterjanlarla yıkanmalı, iyice durulanmalıdır.
- Her gün değiştirilmelidir.

Önemli Uyarılar!!!

- Ayakları ısıtmak için sıcak su torbaları, ısıtıcı petler veya diğer ısı kaynakları uygulanmamalıdır.

Parmak
uçlarının
kalorifere
dayanması
sonucu oluşan
yanıklar...
Eğitim şart!!!

Önemli Uyarılar!!!

Sigara kullanılmamalıdır.

PROBLEMLERİNİN ERKEN “UYARICI” BELİRTİLERİNİN TANINMASI

- Ayakta kırmızılık, şişlik veya ısı artışı,
- Ayağın büyüklüğünde ve şeklinde değişiklik,
- İstirahat sırasında veya yürürken ayakta ağrı,
- Açık yara, kesik, su toplanması, deride soyulma, iltihaplanma veya iyileşmeyen yara,

PROBLEMLERİNİN ERKEN “UYARICI” BELİRTİLERİNİN TANINMASI

- Tırnak batması, tırnağın boynuz gibi kalınlaşıp şekil bozukluğu göstermesi,
- Deride kızarıklık, kalınlaşma ve nasırlar, nasır ortasında küçük yuvarlak yara (kuş gözü gibi),
- Deride kuruluk, çatlaklar, yırtılmalar.

Sonuç olarak ;

- *Düzenli izleme*
- Yüksek riskli hastalarda; *koruyucu önlemler ve eğitim*
- Ayak lezyonları oluştuğunda; *multidisipliner yaklaşım*
- Periferik vasküler hastalıkların *erken tanısı*
- Ülser öyküsü olanların *sürekli izlemi*
- Amputasyonların ve ayak *ülserlerinin kaydı* kapsamlı ve etkin bir ayak bakımını sağlar.

Teşekkürler...